

رهبر انقلاب پس از ۳ ساعت بازدید از سی و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، تاکید کردند

جایگاه بسیار والای «کتاب» باوجود گسترش فضای مجازی

تاکید ویژه‌ای بر لزوم کتاب خوانی

بر نامه‌سازان رسانه‌ای، فعالان در عرصه هنری

و هنرهای نمایشی و اهالی مطبوعات دارم

گروه اندیشه - حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای صبح دیروز، با حضور در محل مصلای تهران از سی و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بازدید کردند. به گزارش پایگاه دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای، رهبر انقلاب اسلامی در این بازدید ضمن گفت‌وگو با ناشران و فعالان عرصه کتاب و قلم، از تازه‌های نشر مطلع شدند. برگزاری این رویداد مهم فرهنگی بین‌المللی، از سال ۱۳۶۶ و در زمان ریاست جمهوری آیت‌ا... خامنه‌ای آغاز شده‌است و پس از آن، در بیشتر سال‌های برگزاری، ایشان در نمایشگاه کتاب حضور یافته‌اند. بازدیدر رهبر انقلاب از سی و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب،پس از سه سال و باتوجه به پایان یافتن محدودیت‌های کرونایی انجام شد.

بازدید ۳ ساعته از نمایشگاه

بازدید دیروز صبح حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای از سی و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب در محل مصلای تهران، ۳ ساعت طول کشید. رهبر معظم انقلاب در این بازدید که وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز حضور داشت، از تازه‌های نشر و کتاب‌های ارائه شده در نمایشگاه مطلع شدند و همچنین با صاحبان غرفه‌ها و ناشران به گفت‌وگوپرداختند.

نشانه‌های مژده‌بخش و انگیزه‌های جوانانه

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای در پایان بازدید از نمایشگاه بین‌المللی کتاب در مصاحبه با خبرنگار خبرگزاری صدا و سیما، ضمن ابراز خرسندی فراوان از این بازدید، نمایشگاه کتاب را یک همایش عظیم مردمی با جنبه غالب فرهنگ، توصیف کردندو گفتند: بمجدا... در نمایشگاه کتاب نشانه‌های مژده‌بخش و همت هاو انگیزه‌های خوب جوانانه مشاهده می‌شود. رهبر انقلاب افزودند: استقبال مردم از نمایشگاه کتاب بر اساس آمارهای ارائه شده بالاو میزان کتاب‌های خریداری شده نیز خیلی خوب بوده‌است.

امیدواریم قیمت کتاب شکسته شود

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای موضوع نشر کتاب را در کشور، به‌رغم برخی زمینه‌های نامساعد، رو به پیشرفت خواندندو خاطر نشان کردند: عمده زمینه‌های نامساعد در زمینه نشر مربوط به گرانی کاغذو در برخی موارد، نامرغوب بودن کاغذ است، البته وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی خبرهای خوبی درباره آغاز مقدمات تولید کاغذ مرغوب دادند که امیدواریم این اقدامات به شکسته شدن قیمت بالای کتاب منجر شود. ایشان تاکید کردند: نشر یک بخش مهم از موضوع کتاب خوانی در کشور است و باید امور مربوط به آن، روان و

حاشیه‌نگاری خبرنگاران از بازدید ۳ ساعته رهبر انقلاب

بازدید ۳ ساعته رهبر معظم انقلاب از سی و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، این فرصت ویژه را در اختیار خبرنگاران خبرگزاری‌های مختلف گذاشت تا بتوانند روایای مختلفی از این بازدید را بقلم خود به تصویر بکشند. آن‌چه در ادامه می‌خوانید، گزیده‌ای از این حاشیه‌نویسی‌هاست که باطبع و ذوق هنرمندانه خبرنگاران،تنظیم‌و در پایگاه‌های خبری گوناگون منتشر شده‌است.

غلبه داستان‌های خارجی کودکان

بر کارهای داخلی عیب بزرگی است

ایبنا - رهبر معظم انقلاب اسلامی خطاب به مسئولان و نویسندگان بخش کودک و نوجوان نمایشگاه کتاب فرمودند:

برای جذب کودکان و نوجوانان، هر چقدر می‌توانید از لحاظ کمیت و کیفیت کار کنید. معظم‌له تاکید کردند: هنوز داستان‌های خارجی مربوط به کودک بر مجموعه کارها غلبه دارد و این خیلی عیب بزرگی است.

نویسندگان خانم در زمینه کتاب‌های «دفاع مقدس»

و «دفاع از حرم» خیلی فعال هستند

تسنیم - رهبر انقلاب اسلامی در پاسخ به این سوال که علاقه شما به کتاب و کتاب‌خوانی از کجا شکل گرفته و خود شما در کنار

داغ صادق (ع) شرر سینه‌ام افروخته کرد تا ابد محنت این داغ به قلبم باقی است

نهضت فکری پیشوای ششم شیعیان، صرف نظر از جایگاه علمی آن، مقدمه یک خیزش بزرگ سیاسی و ایجاد تحول در جامعه اسلامی

بود. مار تباط این ۲ ویژگی، جهاد علمی امام (ع) و قیام سیاسی آن حضرت را، با تکابه دیدگاه‌های بزرگان دین بررسی کرده‌ایم

■ قیام سیاسی با جهاد علمی؟

این سیاست حکومت داران در استفاده از قدرت علم، امام صادق علیه السلام را بر آن داشت تا با تعمق و تدبر در جوانب امور تصمیم مهمی بگیرند. حضرت یا باید وارد کار سیاسی و مبارزه علنی می‌شدند – که با توجه به آماده نبودن کامل شرایط آن زمان، چه بسا به یک انتحار سیاسی دست بزنند – یا این که به یک انقلاب صامت و بنیادی روی آورند. رهبر انقلاب با توجه به اوضاع آن زمان، دو تصمیم و تکلیف مهم پیش روی امام را این گونه تبیین می‌کنند: «۱. نخست، تبیین و تطبیق و تفسیر مکتب که خودمضمّن مبارزه با تحریف‌ها و دستکاری‌های جاهلانه و مغرضانه است. ۲. و آن گاه پی‌ریزی و زمینه‌سازی نظام قسط و حق توحید – و در صورت وجود چنین نظامی، دوام بخشیدن به آن – اکنون در چنین اوضاع و احوال نابسامانی، امام صادق علیه‌السلام بار این امانت را بر دوش می‌گیرد و عهده‌دار آن دو تکلیف می‌شود. در آن واحد، هر دو وظیفه در برابر او قرار گرفته‌است؛ به کدام‌زودتر اقدام خواهد کرد؟ در دست‌است که کار سیاسی، دشواری‌های فراوان دارد [...] ولی کار فکری – یعنی مبارزه با تحریف – در حقیقت بریدن شاهرگ دستگاه خلافت است؛ دستگاهی که جز با تکیه بر دین انحرافی، توان بودن و ماندنش نیست.» (۷) و ابستگی علما به حاکمان ستمگر نکته مهم دیگری که بحث را روشن تر می‌کند، این است که حاکمان ستمگر چه نیازی به حضور دانشمندان در حکومت خود داشتند و اصولاً وجود «علم» در بار و نظام حکومت داری آن‌ها چه نقشی داشت؟ رهبر انقلاب دلیل درباری شدن برخی علما و دانشمندان در دوره بنی امیه و بنی عباس را این طور بیان می‌کنند: «۱. زمامداران که از آگاهی‌های دینی بسیار کم‌نصبیب و گاه به کلی بی‌نصبیب بودند، درصددبرآیند که این کمبود را به وسیله رجال دینی وابسته به خودتامین کنند و با الحاق فقها و مفسران و محدثان مزدور به دستگاه حکومت خود، این دستگاه را باز هم تر کیبی از دین و سیاست سازند. ۲. اینان طبق میل و فرمان زمامدار ستم‌پیشیه مستبد، به سهولت می‌توانستند احکام دین را به اقتضای مصالح تغییر و تبدیل داده‌و پوششی را استنباط و ایجاد – که برای مردم‌عادی و عامی قابل تشخیص نیست – حکم‌خدارا به‌خاطر خدایگان دگرگون سازند.» (۸)

■ مبارزه با عقاید و فرقه‌های انحرافی

تا این جا به نقش علمی علمای درباری در حکومت داری حاکمان ظلم اشاره کردیم. از طرفی می‌دانیم که دوران امام صادق (ع) دوران فرقه‌ها،نحله‌ها، دانش‌ها و عالمان دروغین نیز بود. پیدایش علوم انحرافی و فرقه‌های گمراه کننده در جامعه اسلامی، خطر بزرگی بود که اصل اسلام را تهدید می‌کرد. مبارزه حضرت با این تفکرات و دانش‌های انحرافی به همین دلیل بود که حکومت از آن‌ها حمایت می‌کرد و ر نه خودآن‌ها نمی‌توانستند این قدر در جامعه به تبلیغ بپردازند. دلیل حمایت حاکمان غاصب نیز مشخص است. بنی عباس برای از بین بردن آثار فضایل اهل بیت(ع) و مخدوش کردن چهره آنان، از این گونه علوم و افکار انحرافی حمایت می‌کردند تا جایی که حتی زنادقه نیز با حمایت دربار به تبلیغ کفر و الحاد می‌پرداختند. برخی از این فرقه‌ها و علوم عبارت بودند از: مرجئه (قائلان به کفایت ایمان بدون عمل)، زنادقه (ملحدان و بی‌دینان)، غالیان (قائلان به الوهیت ائمه).

■ خارج کردن «علم» از دست غاصبان قدرت

این چنین است که امام صادق (ع) با درک دقیق اوضاع و بصیرت کامل، به نهضت علمی روی آوردندو برای این که حکومت خود را بنا کنند، باید ابتدا حکومت کفر را ساقط کنندو از آن جایی که «قدرت علم» یکی از اضلاع و پایه‌های مهم حکومت ستمگران بود، امام صادق (ع) با روی آوردن به نهضت علمی، علاوه بر این که به این ضلع از حکومت جور می‌تاختند، زمینه تشکیل حکومتشان بر پایه قدرت علمی اسلامی را نیز مهیا می‌کردند. «امام صادق علیه‌السلام با گستر دن بساط علمی و بیان فقه و معارف اسلامی و تفسیر قرآن به شیوه‌ای غیر از شیوه عالمان علمی و مرجئه – که حکومت، عملاً به معارضه با آن دستگاه برخاسته بود. آن حضرت بدین وسیله تمام تشکیلات مذهبی و فقهاتر سمی را – که یک ضلع مهم حکومت خلفا به شمار می‌آمد – تخطئه می‌کرد و دستگاه حکومت را از بُعد مذهبی اش تهیدست می‌ساخت.» (۹) آن‌چه این زاویه دید را تأیید می‌کند، اقداماتی است که حکومت ظلم دقیقاً بر خلاف بر نامه‌های امام صادق (ع) و برای مقابله با ایشان انجام می‌داد؛ آن‌جا که از پیشرفت قدرت علمی امام صادق (ع) براسان می‌شدو پایه‌های قدرت علمی خود را متزلزل می‌یافت. رهبر انقلاب در این باره می‌فرمایند: «سران دستگاه خلافت به نقش مؤثر این مبارزه غیر مستقیم توجه می‌داشته‌اند.

تهدیدها و فشارها و سخت گیری‌های نامحدود منصور نسبت به فعالیت‌های آموزشی و فقهی امام که در بسی روایات تاریخی از آن یاد شده، از جمله ناشی از همین توجه و احساس بوده‌است؛ و نیز تاکید و اصرار فراوان وی بر گردآوردن فقهای معروف حجاز و عراق در مقر حکومت خود – که باز مضمون چندین روایت تاریخی است – از احساس همین نیاز نشئت می‌گرفته‌است.» (۱۰) پس امام درصددبر اندازی ضلع سوم حکومت غاصبان – یعنی «علم» بودند. آن‌ها با تکیه بر قدرت علم، پیشرفت و قدرت سیاسی خود را تثبیت می‌کردند. به همین دلیل آشکار است که امام صادق علیه‌السلام یک مبارز و مجاهد علمی و خستگی ناپذیر بودند تا این ضلع قدرت را از دست حکومت ستمگران خارج کنند.

پی نوشت:

۱ – خامنه‌ای، سید علی، ۱۳۸۶، پیشوای صادق، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ص ۵۲/ ۲ – همان، ص ۶۰/ ۳ – همان، ص ۷۷/ ۴ – سخنان آیت‌ا... خامنه‌ای با موضوع زندگی امام صادق علیه‌السلام ۱۴/ ۶/ ۵۹ – مجموعه آثار استاد شهید مطهری، ج ۱۸، ص ۴۷ – ۶/ خامنه‌ای، سید علی، ۱۳۸۶، پیشوای صادق، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ص ۷۰/ ۷ – همان، ص ۵۱/ ۸ – همان، ص ۷۸/ ۹ – همان، صص ۷۹ و ۸۰/ ۱۰ – همان، ص ۸۰

گروه اندیشه - دوران امامت سه امام بزرگوار پس از واقعه عاشورا، یعنی امام سجاد، امام باقر و امام صادق علیهم‌السلام را می‌توان دوره تبیین فکری، علمی و فرهنگی اسلام ناب دانست. در این دوران بود که امام سجاد (ع) با تلاش علمی خود و نیز با بهره گیری از قالب مناجات و دعا، به بازسازی پایه‌های اسلام ناب پرداختند. در ادامه حرکت ایشان، امام باقر (ع) هندسه و چهار چوب اسلام اصیل نبوی و علوی را با اصول و فروع دین تبیین کردندو سپس امام صادق (ع) پایه‌های دین را بر آن بنا نهادندو مرجعیت علمی، دینی و سیاسی ائمه(ع) را تثبیت کردند.

■ قدرت بر علم تکیه می‌کند

به گزارش پایگاه دفتر حفظ و نشر آثار رهبر انقلاب، آن‌چه در این نوشتار به آن پرداخته می‌شود، اهتمام حضرت صادق (ع) به یک ضلع مهم در حکومت داری و تمدن سازی، یعنی «علم» است. در واقع به دنبال پاسخ این پرسش هستیم که چرا حضرت به نهضت علمی روی آوردند؟ در ادامه هم به سوال دوم پاسخ می‌دهیم که نهضت علمی حضرت چه ویژگی‌هایی داشت؟ دلیل ضرورت توجه به این بُعد آن هم با این نگاه، این است که توجه خاص حضرت به علم در چنین موقعیت زمانی نشانگر این است که برای دستیابی به «قدرت» باید بر «علم» تکیه و جامعه اسلامی را با تکیه بر «علم» استوار کرد. دلیل دیگر ضرورت بحث در این بُعد، نگاه منفی عده‌ای به حقیقت علم است. بعضی متاسفانه اصل جهاد علمی و مبارزه نکردن ظاهری امام صادق (ع) را نکته‌ای منفی می‌دانند! این ساده‌اندیشی از آن‌روست که ایشان قدرت علم و نقش آن در تشکیل حکومت و تمدن را نادیده انگاشته و مقصود و هدف امام (ع) از این نهضت را درک نکرده‌اند. در صورتی که در نگاه آن حضرت، علم یک قدرت اصلی و اساسی در تشکیل حکومت اسلامی و سپس تمدن اسلامی است؛ همان‌طور که در روایت فرموده‌اند: «العلم سلطان».

■ امام صادق (ع) و ۳ بُعد مبارزه علمی

به همین دلیل در دوران امام صادق (ع) آمادگی نسبی خاصی برای تشکیل حکومت و سپس تمدن اسلامی فراهم شد و این هدفی بود که خط کلی زندگی امام صادق (ع) را تشکیل می‌داد؛ همان‌گونه که خط و استراتژی کلی امامت این است، رهبر معظم انقلاب درباره این خط کلی فرموده‌اند: «استراتژی کلی امامت، ایجاد انقلاب توحیدی و علوی است. [...] لازمه منطقی این خط‌مشی کلی، دعوتی همه گیر است در سراسر محیط عالم اسلام به تطلیف جوّ اشاعه فکر شیعی در همه اقطار.» (۱) حضرت صادق (ع) در سه بُعد برای تشکیل حکومت اسلامی و تأسیس تمدن اسلامی تلاش کرده و این سه محور را در دستور کار امامت چندین ساله خود قرار داده بودند؛ زیرا شرایط واقتصادات خاص آن عصر، حضرت را مصمم به این تلاش می‌کرد. از طرفی، فرصت مناسب برای احیای امر امامت و ابراز حقیقت امامت پدید آمده بود. تشکیلاتی پنهانی و قوی نیز تفکر شیعی را در اقصی نقاط سرزمین اسلامی گسترانده بود. همچنین زمینه بسیار خوبی برای ترویج علم ایجاد شده بود. این سه، همان نمودارهای بارز زندگی امام صادق (ع) است. حضرت در این سه بُعد به مبارزه‌ای خستگی ناپذیر برخاستندو از آخرین لحظات عمر شریفشان دست از آن نکشیدند. ایشان به عنوان یک «مبارز» واقعی در این سه محور به مبارزه با حکومت ستمگروقت پر داختندو پایه‌های آن را تضعیف کردند تا پایه‌های حکومت اسلامی را بی‌ریزی کنند. رهبر معظم انقلاب به خوبی این سه بُعد را این گونه ترسیم کرده‌اند: «نمودارهای مهم و برجسته در زندگی امام صادق علیه‌السلام را [...] به این شرح یافته‌ام: ۱ – تبیین و تبلیغ مسئله امامت ۲ – تبلیغ و بیان احکام دین به شیوه فقه شیعی و نیز تفسیر قرآن به روال بینش شیعی ۳ – وجود تشکیلات پنهانی ایدئولوژیک – سیاسی.» (۲) این سه نمودار «امام»، «امت» و «علم» در واقع سه ضلع تشکیل حکومت و سپس تمدن اسلامی است. هر چند که اقتضانات خاص آن دوره ایجاب می‌کرد که امام صادق علیه‌السلام ضلع سوم تشکیل حکومت را «علم» قرار دهند، ولی واقعیت این است که علم همیشه یکی از مهم ترین پایه‌های قدرت در تشکیل نظام اسلامی بوده است. نکته مهم این است که حضرت در تمام این ابعاد، فرصت بسیار مناسبی برای تشکیل حکومت داشتند؛ بهترین فرصت برای تبیین مسئله امامت و رهبری فکری – سیاسی ائمه (ع). امام بهترین فرصت را برای گسترش و استفاده از تشکیلات پنهانی شیعه و تربیت انسان‌های نخبه و صالح امت و نیز بهترین فرصت را برای توسعه علمی و معارف دینی ایجاد کردند و در اختیار داشتند.

■ مرد مبارزه بر ای زمینه‌سازی حکومت اسلامی

رهبر انقلاب ماهیت نهضت علمی امام صادق (ع) را این گونه تبیین می‌کنند: «همه کسانی که فعالیت سیاسی امام را نادیده گرفته‌اند، بر این سخن هم داستان هستند که امام صادق علیه‌السلام وسیع‌ترین – یا یکی از وسیع‌ترین – حوزه‌های علمی و فقهی زمان خود را دارا بوده‌است. در این میان چیزی که از نظر بیشترین کاوشگران زندگی امام پوشیده مانده‌است، مفهوم سیاسی و متعرضانه این عمل [است].» (۳) زندگی سراسر مبارزه امام صادق علیه‌السلام را باید از این زاویه نگریست و در این صورت است که نقش ایشان به عنوان یک شخصیت مبارز جلوه می‌کند و آشکار می‌شود؛ منتها مبارزه‌ای در قالب «قدرت علمی». رهبر انقلاب نیز بر نگاه از همین زاویه تاکید دارندو می‌فرمایند: «امام صادق علیه‌السلام مرد مبارزه بود. [...] مبارزه برای قبضه کردن حکومت و قدرت و به وجود آوردن حکومت اسلامی و علوی. یعنی امام صادق علیه‌السلام زمینه را آماده می‌کرد تا بنی امیه را از بین ببردو به جای آن‌ها حکومت علوی را – که همان حکومت راستین اسلامی است – بر سر کار بیاورد.» (۴)

■ چرا امام صادق (ع) به نهضت علمی روی آوردند؟

یکی از روشن ترین دلایل روی آوردن امام صادق (ع) به نهضت علمی، این است که «زمان امام صادق علیه‌السلام یک نهضت علمی و فکری و فرهنگی عظیم و جنگ عقایدشروع شده بود که نه قلیش و نه بعدش همچون نهضت عظیمی وجودداشت. به قول یکی از مورخین، مسلمانان در این وقت از میدان جنگ و لشکر کشی متوجه فتح دروازه‌های علم و فرهنگ شدند. مردم تحت تأثیر تشویق‌های قرآن و پیامبر (ص) به علم آموزی و تعقل قرار گرفته بودند. نهضت‌های علمی و فکری بیش از نهضت‌های سیاسی وجود داشت. علوم اسلامی در حالت تدوین بود. دعوای امویان و عباسیان فرصتی طلایی را به وجود آوردده بود. در میان مسلمانان یک شور و هیجان برای فهمیدن و تحقیق پیدا شده بود [...] همه این‌ها ایجاب می‌کرد که شخصی مثل امام صادق علیه‌السلام این جهه را رهبری کند و بساط تعلیم و ارشاد خود را بگستراند.» (۵) اما مهم‌ترین و اصلی‌ترین دلیل روی‌آوری امام صادق علیه‌السلام به این نهضت، نکته‌ای است که تاکید داریم از این زاویه به آن نگاه شود؛ یعنی مبارزه علمی و جهاد علمی حضرت برای تشکیل حکومت اسلامی و سپس تمدن اسلامی. این نکته را با مقدمه‌ای از رهبر انقلاب روشن تر می‌کنیم: «رجال روحانی و قضات و محدثان و مفسران [...] به ابزاری در دست قدرت‌مندان یا اشتغالی برای عمری ثمر این تبهکاران و تبه‌روزان تبدیل شده‌بود.» (۶)